

špeciál

3-2018/19

Rybka

Časopis Spojenej školy sv. Františka Assiského
Malacky

100. výročie založenia Československa

Osudové osmičky Osobnosti
Myslíme si...

Rybka

2 Úvod

3 Časová os

8 Osudové osmičky

- 1848 Jar národov
- 1918 Vznik Československa
- 1938 Mníchovská dohoda
- 1948 Víťazný február
- 1968 Vpád vojsk socialistickej
pätky

9 Osobnosti

- Ľudovít Štúr
- M. R. Štefánik
- I. Dérer
- A. Dubček

14 Rok 1848

16 Rok 1918

- Vznik ČSR
- Deklarácia slovenského národa
- Štátne symboly

19 Rok 1968

20 Myslíme si...

- Recenzia filmu True Štúr
- Recenzia divadelného predstavenia „Žil som večnosť v sekundách“
- Na slovíčko s hercami
- Recenzia divadelného predstavenia Malý veľký muž
- Otvorená platforma – Stanislav Štepk
- Konferencia k stému výročiu vzniku Československa

Milí učitelia, študenti, žiaci!

Prinášame vám trochu inú - netradičnú Rybku, ktorou si spolu s našou školou pripomíname sté výročie založenia Československej republiky. Na túto tému sa konalo v našej škole mnoho školských akcií ako napr. školská konferencia, počas ktorej žiaci prezentovali svoje projekty o osobnostiach Československej republiky. Mnohí žiaci navštívili divadelné predstavenie, ktoré so žiakmi nacvičila Beáta Reifová. Celé toto obdobie zakončilo divadelné predstavenie v RND, po ktorom nasledovala Otvorená platforma s pánom Štepkom a hercami. Tak nech sa vám dobre číta.

Vaša rybacia redakcia!

RYBKA

Časopis Spojenej školy sv. Františka z Assisi Malacky.

Dátum vydania : február 2019

AUTORI ČLÁNKOV

učitelia školy, Liliana Fürstová VI.A, Andrej Kořínek III.G, Matúš Kočalka III.G, Andrej Trnka VII.B, mediátim

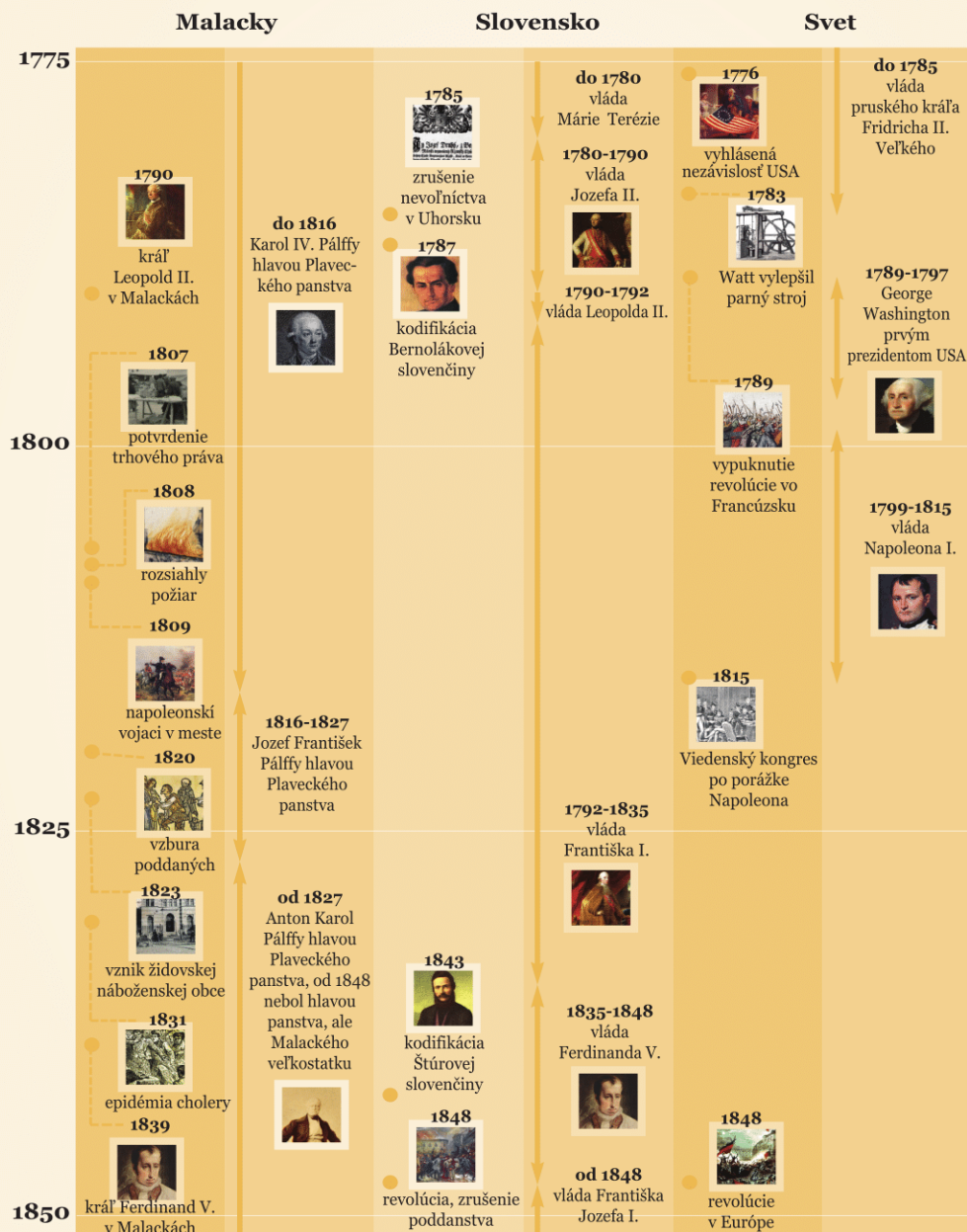
GRAFICKÝ KONCEPT, ZALOMENIE A SADZBA

mARTin Daniel Skočovský, Juraj Hušek (jurajhusek.com)

NEPREŠLO JAZYKOVOU KOREKTÚROU!

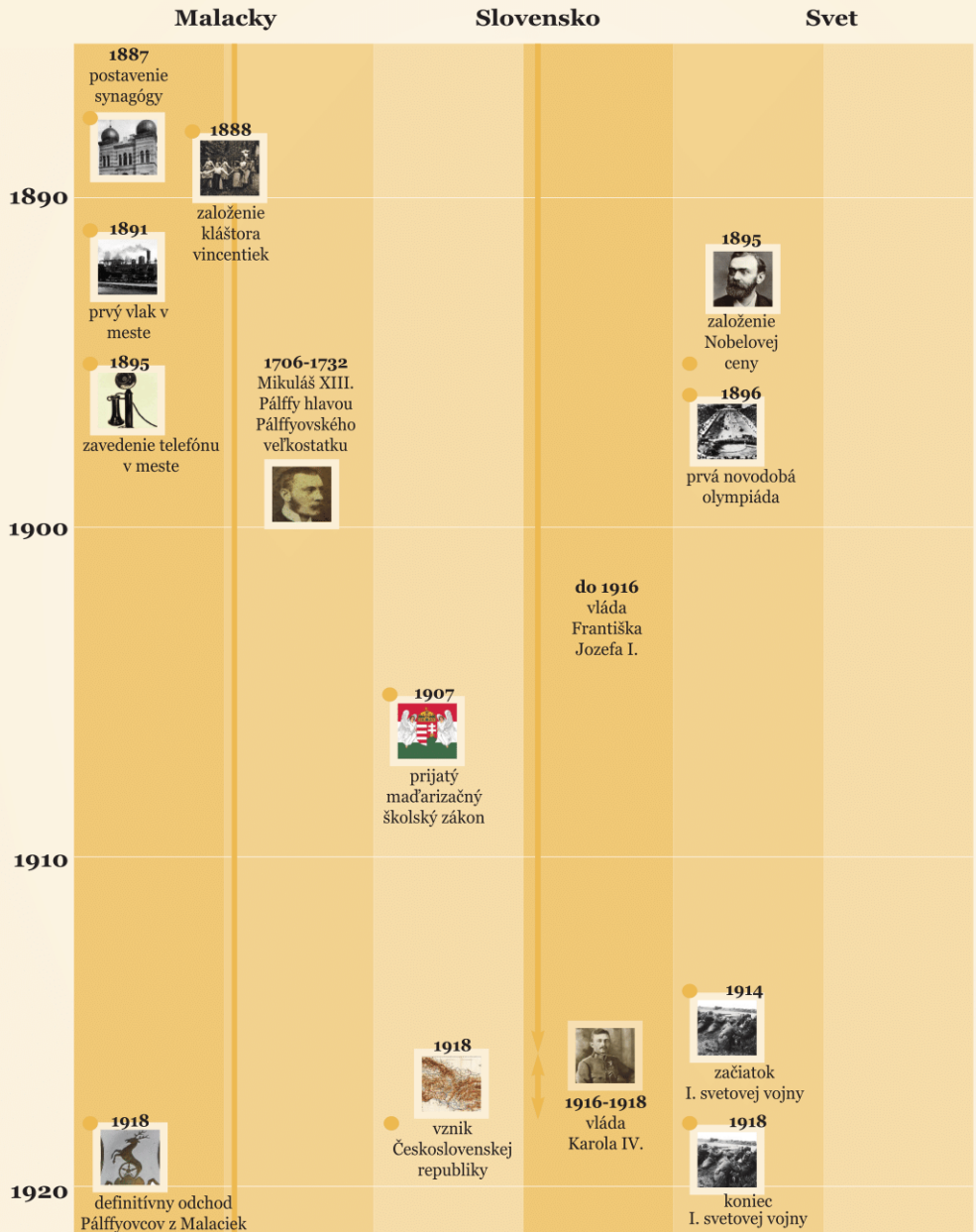
1700-1850

Časová os

	Malacky	Slovensko	Svet
1850	 1850 vznik okresu Malacky	 1850 Bratislava získala železničné spojenie s Budapešťou a Viedňou	
1860		 1861 prijatie Memoranda slovenského národa	
	 1848-1879 Anton Karol Pálffy hlavou veľkostatku	 1863 vznik Matice slovenskej	1848-1916 vláda Františka Jozefa I.
1866	 1866 pruskí vojaci v Malackách, epidémia cholery	 1867 rakúsko-maďarské vyrovnanie	
1870		 1872 zrušenie cechov, zavedenie živností	 1871 zjednotenie Nemecka a Talianska
	 1875 založenie spolku dobrovoľných hasičov		 1876 prvý telefón
1880	 1884 cisár František Jozef I. navštívil mesto	 1884 mestská telefónna sieť v Bratislave	 1879 prvá žiarovka
	od 1879 Mikuláš XIII. Pálffy hlavou veľkostatku		 1885 prvý automobil

1850-1918

Časová os

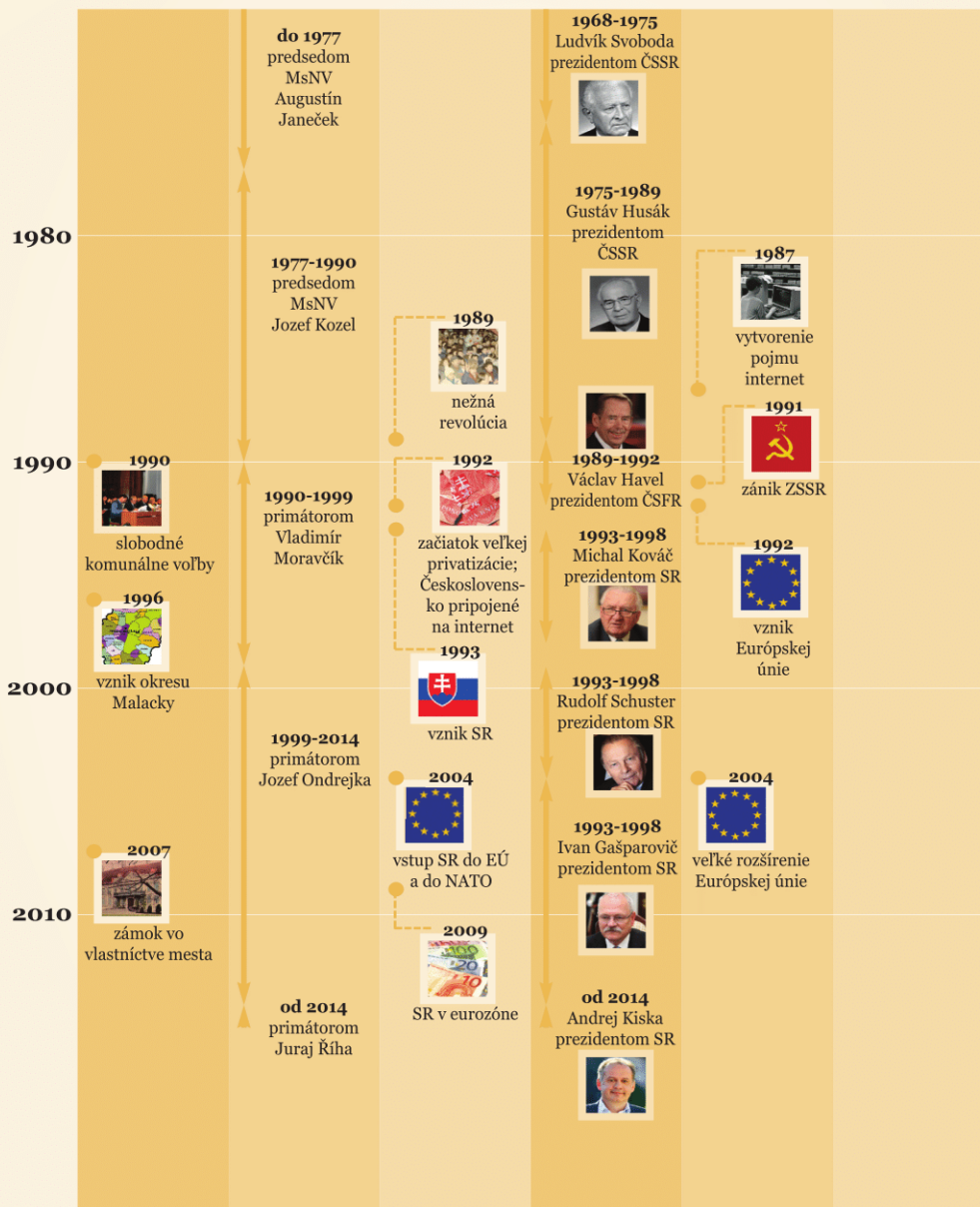
	Malacký	Slovensko	Svet
1920	1925 obecná elektrárň v prevádzke 1927 vznik gymnázia	1918-1920 starostom Ján Písečný 1919 začiatok pozemkovej reformy	1918-1935 T. G. Masaryk prezidentom Československej republiky (ČSR) 1922 vyhlásenie ZSSR 1925 fašistický režim v Taliansku
1930	1932 vybudovanie Dérerovej školy 1938-1940 starostom Jozef Obselka	1938 autonómia Slovenska 1939 vznik SR	1933 Hitler kancelárom v Nemecku 1939 začiatok II. svetovej vojny 1933-1945 vláda Adolfa Hitlera
1940	1939 príchod Nemcov do mesta 1945 príchod Červenej armády 1938-1940 starostom Michal Trnčík 1940-1945 vládnym komisárom Martin Spusta 1945-1946 predsedom MsNV Štefan Mládek 1946-1948 predsedom MsNV Anton Tichý 1948-1950 predsedom MsNV Štefan Mládek	1942 začiatok deportácií židov 1945 obnovenie Československa 1948 úplné prevzatie moci komunistami	1945 koniec II. svetovej vojny 1949 vznik NATO 1924-1953 vláda Josifa V. Stalina
1950	1950 likvidácia kláštorov 1950-1954 predsedom MsNV Ján Bartoš 1955-1960 predsedom MsNV Cyril Starko	1948 úplné prevzatie moci komunistami 1948-1953 Klement Gottwald prezidentom ČSR 1953-1957 Antonín Zápotocký prezidentom ČSR	1949 vznik NATO 1957 budovanie základov Európskej únie
1960	1960 likvidácia okresu Malacký 1960-1968 predsedom MsNV Cyril Starko od 1968 predsedom MsNV Augustín Janeček	1968 vojská Varšavskej zmluvy v Československu 1957-1968 Antonín Novotný prezidentom ČSSR 1968-1975 Ludvík Svoboda prezidentom ČSSR	1969 prvá experimentálna počítačová sieť
1970			

Po roku 1918

Malacky

Slovensko

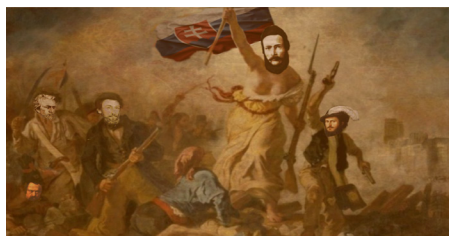
Svet

Osudové osmičky

Jar slovenského národ 1848

V roku 1848 skupiny slovenských dobrovoľníkov na strane Viedne ozbrojene vystúpili proti uhorskej vláde, s cieľom dosiahnuť vyčlenenie Slovenska z Uhorska.

Mníchovská dohoda 1938

„O nás bez nás“ A. Hitler spolu s predstaviteľmi významných európskych krajín rozhodol o osude Československa Československo prišlo o veľkú časť územia v prospech Nemecka.

Vítací február 1948

Komunisti v Československu pomocou nátlaku, sľubov a masových verejných prejavov vo februári 1948 prebrali moc.

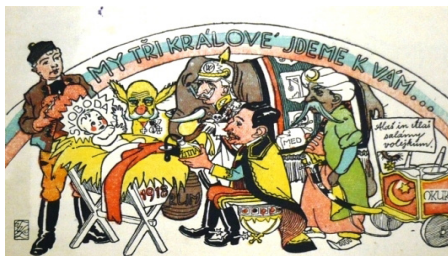
Vpád vojsk socialistickej päťky 1968

21. augusta 1968 vojská socialistickej päťky - ZSSR, Maďarska, Bulharska, Poľska a Nemeckej demokratickej republiky „priateľsky“ napadli nič netušiace Československo.

Vznik ČSR 1918

28. októbra bol vyhlásený nový nezávislý štát Československá republika. Dobová karikatúra znázorňuje novovzniknutú Československú republiku v jasliach, Rakúsko-Uhorsko, Nemecko a Turecko v roli troch kráľov.

Ľudovít Štúr

Narodil sa v Uhrovci neďaleko Bánoviec nad Bebravou. Pochádzal z rodiny piatich detí národne zmýšľajúceho učiteľa. Základné vzdelanie získal od svojho otca. Neskôr pokračoval na nižšom gymnáziu v Rábe (dnešný Győr). Vďaka zodpovedným učiteľom sa u neho prebúdza záujem o slovanskú kultúru.

V roku 1829 odchádza študovať na evanjelické lýceum do Bratislavy. V Bratislave viedol Katedru reči a literatúry česko-slovenskej profesor Palkovič. Ako jeho žiak je Štúr vzorným a usilovným študentom so zapálením pre slovanstvo. Angažuje sa aj ako člen spolku Spoločnosti česko-slovenskej. V roku 1834 sa stáva Ľudovít Štúr tajomníkom Spoločnosti česko-slovenskej. A o rok na to jej podpredsedom. Prednáša na lýceu históriu Slovanov a slovanskú literatúru starším študentom. Počas jeho pôsobenia v Spoločnosti česko-slovenskej sa počet jej členov zvyšuje. Dňa 24 apríla 1836 sa za účasti Štúra a jeho nasledovníkov uskutočňuje výstup na hrad Devín. Každý z členov si prisvojí stredné slovanské meno. Ľudovít Štúr si vybral meno Velislav.

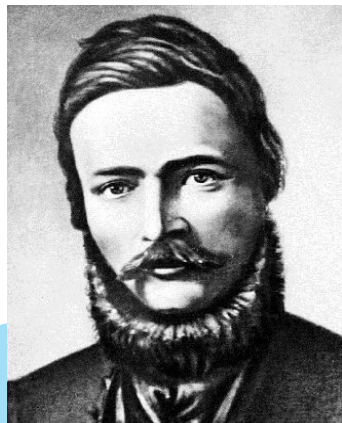
Po návrate zo štúdií v Nemecku opäť pôsobí ako zástupca na katedre profesora Palkoviča. Od tohto obdobia začína vyvíjať snahu o zamedzenie útlaku maďarskej časti národa, tzv. maďarizácie. Opakovane posielala sťažnosti, ale aj žiadosti na Viedenský dvor, no neúspešne. Usiluje sa najmä o vydávanie slovenských novín. Začiatkom roku 1843 prichádza s myšlienkou jednotného slovenského jazyka, nevychádzajúc z biblickej češtiny, ale zo základov stredoslovenského nárečia.

Dňa 11. 7. 1843 sa stretáva spolu s Hurbanom a Hodžom na Hurbanovej fare v Hlbokom za účelom kodifikácie novej spisovnej slovenčiny. Dňa 17. júla oboznamujú so svojím zámerom Jána Hollého, ktorý z bernolákovčiny urobil literárny jazyk. V tom istom roku zbavili Štúra z funkcie zástupcu na katedre. Na protest odchádza 22 študentov z lýcea. V roku 1845 dostáva Štúr povolenie od panovníka vydávať noviny. Následne vznikajú Slovenské národné noviny s literárnou prílohou Orol tatranský.

Spolupráca so zemanom Mikulášom Ostrolúckym mu otvára dvere aj do politiky. Zahľadel sa do jeho dcéry Adely. Je zvolený za poslanca mesta Zvolen. V roku 1847 vďaka tomu vstupuje na Uhorský snem v Bratislave ako poslanec za mesto Zvolen. Ako rečník vedie súboj s liberálom Lajosom Kossuthom, stúpencom maďarizácie, zdôrazňuje právo Slovákov na sebaurčenie, vysvetľuje príčiny zaostávania, prahne demokraticky po slobode národov – i Slovákov.

Uhorský snem v roku 1848 prerušuje revolúcia vo Francúzsku. Kvôli hrozbe silnejúcej maďarizácie organizuje Štúr Slovanský zjazd v Prahe. Následne maďarská vláda vydáva na Štúra, Hurbana a Hodžu zatykač. Dňa 15. septembra zakladajú spoločne vo Viedni Slovenskú národnú radu. Neúspešná revolúcia v roku 1848/49, nezájum a ignorácia Štúrových žiadostí na Viedenskom dvore ho prinútili venovať sa počas Bachovho absolutizmu len literárnej činnosti. Vzniká spis Slovanstvo a svet budúcnosti.

Ľudovít Štúr sa sťahuje do Modry. Vo svojej tvorbe aj napriek policajnému dohľadu nepoľavuje. V roku 1853 zomiera jeho matka Anna. Dňa 22. decembra 1855 počas poľovačky v snahe preskočiť potok sa Štúr nešťastnou náhodou postrelí. Na následky zranenia v 12. januára 1856 v Modre zomiera. Nešťastnou náhodou sa končí život jazykovedca, novinára, politika, spisovateľa, ktorý významnou mierou ovplyvnil osudy slovenského národa i každého Slováka bez ohľadu na to, nakoľko sme schopní si tento fakt uvedomiť.

Milan Rastislav Štefánik

M. R. Štefánik sa narodil v roku 1880 v Košariskách v rodine evanjelického farára ako šieste dieťa z dvanástich. Už ako deväťročný odišiel na vzdelaním do Šamorína odtiaľ do Bratislavy. V Prahe študoval matematiku a astronómiu. Na pražskej univerzite spoznal T. G. Masaryka, ktorý na neho zapôsobil podnetnými myšlienkami. Po získaní doktorátu z filozofie odišiel do Paríža, kde sa venoval astronómii. V roku 1912 získal francúzske občianstvo. O dva roky neskôr Európu zasiahla svetová vojna. Štefánika vojna neprekvapila. Ako francúzsky občan bol povolaný do vojenskej služby, kde tento nevelký mužiček (meral 162 cm) pôsobil ako letec. V priebehu troch rokov sa z radového vojaka stal vysokopostavený generál.

Štefánik vo vojne videl možnosť novej budúcnosti Slovákov v spoločnom štáte s Čechmi. V Paríži sa stretol s E. Benešom a T. G. Masarykom. Štefánik si vytýčil novú úlohu, vytvorenie odbojového centra. Pre plány

zahraničného česko-slovenského odboja boli ošozné Štefánikove kontakty s významnými francúzskymi politikmi. Do významných talianskych i francúzskych politických kruhov uvádzal aj českých politikov. V roku 1916 založili Československú národnú radu ako hlavnú reprezentantku zahraničného odboja.

Predpokladom vzniku spoločného československého štátu bola priama účasť česko-slovenských vojsk na strane Dohody proti Rakúsko-Uhorsku a Nemecku. Štefánik pre tento cieľ získaval dobrovoľníkov. Výsledkom jeho snáh bolo vytvorenie česko-slovenskej armády vo Francúzsku, Taliansku a vystúpenie československých légii v Rusku. Na sklonku vojny Štefánik opustil Paríž s cieľom pomôcť légiiám v Rusku. Zvest' o vyhlásení vzniku Československej republiky a kapitulácii Nemecka zastihla Štefánika v Japonsku, kde sa počas svojej cesty do Ruska zdržal pre celoživotné problémy so žalúdkom.

Po splnení úlohy v Rusku odcestoval do Talianska, kde ho čakala jeho milá Giuliana Benzoniová. Okrem toho sa snažil urovnať konflikt medzi talianskymi a francúzskymi vojenskými predstaviteľmi, ktorý mal definitívne vyriešiť na žiadosť V. Šrobára v Bratislave. Štefánik sa na rodnú vlasť veľmi tešil. V novovzniknutom Československu dostal miesto ministra vojny. Prezident T. G. Masaryk mal osobnú radosť zo Štefánikovho príchodu. V nedeľu 4. mája 1919 malo lietadlo so Štefánikom pristáť o 12. hodine vo Vajnorochoch. Lietadlo sa objavilo nad Zimným prístavom, no po niekoľkých minútach zmizlo z dohľadu. Zrútilo sa neďaleko Ivanky pri Dunaji. Milan R. Štefánik a všetci členovia posádky zahynuli. „Každý, kto s ním mal príležitosť spolupracovať, vie, aký vzácny človek odišiel nielen nám, ale i Francúzsku, ba i celému svetu.“ (T. G. Masaryk) Štefánik je pochovaný v mohyle na Bradle, postavenej podľa návrhu významného slovenského a európskeho architekta Dušana Jurkoviča. Štefánik sa na rodnú vlasť veľmi tešil. V novovzniknutom Československu dostal miesto ministra vojny. Prezident T. G. Masaryk mal osobnú radosť zo Štefánikovho príchodu. V nedeľu 4. mája 1919 malo lietadlo so Štefánikom pristáť o 12. hodine vo Vajnorochoch. Lietadlo sa objavilo nad Zimným prístavom, no po niekoľkých minútach zmizlo z dohľadu. Zrútilo sa neďaleko Ivanky pri Dunaji. Milan R. Štefánik a všetci členovia posádky zahynuli. „Každý, kto s ním mal príležitosť spolupracovať, vie, aký vzácny človek odišiel nielen nám, ale i Francúzsku, ba i celému svetu.“ (T. G. Masaryk) Štefánik je pochovaný v mohyle na Bradle, postavenej podľa návrhu významného slovenského a európskeho architekta Dušana Jurkoviča.

Povedali o Štefánikovi

L. N. Tolstoj: „... úžasne srdečný, milý človek.“

Maršal F. Foch: „Je to jeden z najskvelejších vojakov, ktorých som v tejto vojne poznal.“

generál P. Badoglio: „Keď som spoznal generála Štefánika, hneď som pochopil, že stojím pred apoštolom vlastenectva“

veľvyslanec J. Jusserand: „Jeho duch mal najvzácnejšie vlastnosti: nezdolanú odvahu, pokojnú odhodlanosť, ktorej sa nemohli dotknúť ani údery osudu, a rozvážnu múdrosť, ktorej cestu nenarušila nijaká zisťná vášeň. K tomu najrozmanitejšie vedomosti, a to všetko zastreté príjemnosťou“

admirál M. J. L. Lacaze: „Ale čo nemôžu slová vyjadriť, je vlastenecký zápal, ktorý z neho žiaril. Celý jeho život bol sústredený na boj za slobodu, a nebolo ničoho, čo by spochybnilo jeho národnú vieru.“

Malacký rodák - Ivan Dérer

Ivan Dérer sa narodil v Malackách 2. marca 1884 v advokátskej rodine. Bol synom slovenského národovca dr. Jozefa Délera a Paulíny, rodenej Christenovej, pochádzajúcej z nemeckej rodiny. Ivan Dérer začal navštevovať školu v Malackách ako päťročný. Neskorší starosta Malaciek Jozef Obšelka o ňom v roku 1934 napísal: "... nevyhľadával v cudzom ovzduší maďarského školstva študentskej spoločnosti, ale vidíme ho veľmi často v aleji k zámku alebo v pálfyovskom parku s knižkou v ruke..."

V roku 1893 začal Ivan Dérer študovať v Bratislave na gymnáziu, maturoval v roku 1901. Potom študoval právo v Bratislave a Budapešti, doktorát získal v roku 1906. Advokátom sa stal v roku 1909. Už počas štúdia získaval prax u svojho otca a u iných advokátov v Malackách a v Bratislave. V roku 1909 si otvoril v Bratislave vlastnú advokátsku kanceláriu, kde vykonával činnosť s prestávkami až do roku 1939. V roku 1912 sa oženil s s Jelou Štefanovičovou, mali dcéru Soňu a syna Vladimíra.

Okrem advokátskej praxe sa Ivan Dérer venoval novinárskej činnosti. Publikoval články od roku 1912 v každom režime, s výnimkou obdobia druhej svetovej vojny. V Malackách bol v roku 1919 hlavným redaktorom novín s názvom Osveta. Venoval sa aj písaniu pamätí, či už sa týkali rodného kraja alebo pôsobenia v politike. Za článok Hyeny chcú vojnu, ktorý napísal v roku 1914, strávil istý čas vo väzení. Zúčastnil sa prvej svetovej vojny, koncom roka 1914 však bol zranený a viac sa do bojov nezapojil.

Ivan Dérer bol jedným zo signatárov Martinskej deklarácie z 30. októbra 1918. S deklaráciou odišiel

do Prahy, ktorá sa neskôr stala jeho domovom. Počas prevratu bol členom dočasnej, tzv. skalickej vlády. V období 1918-1939 pôsobil striedavo ako poslanec parlamentu a ako minister. Celkovo bol za ministra vymenovaný desaťkrát, z toho najčastejšie ako minister spravodlivosti. Počas medzivojnového obdobia niekoľkokrát navštívil Malacky – v rámci predvolebnej kampane, pri začatí stavby a otvorení školy pomenovanej po jeho otcovi Jozefovi Dérero-
vi, pri významných športových udalostiach. V roku 1933 mu bolo udelené čestné občianstvo Malaciek.

Po rozpade Československej republiky v roku 1939 upadol na Slovensku do nemilosti. Bol zbavený slovenského občianstva, vymazali ho zo zoznamu advokátov, skonfiškovali mu byt. Pôsobil v Prahe, bol aktívnym členom ilegálneho protifašistického odboja. V poslednom roku druhej svetovej vojny bol väznený. Po vojne bol krátky čas predsedom Najvyššieho súdu. Po komunistickom prevrate 1948 odišiel do dôchodku. Tým sa jeho verejná činnosť skončila. Externe spolupracoval s Československou akadémiou vied, pracoval na viacerých slovníkoch.

V roku 1954 bol obvinený z protištátnej činnosti, odsúdený na odňatie slobody. Stratil občianske práva a majetok. Vo väzení strávil približne rok, potom bol vďaka amnestii prepustený na slobodu. V roku 1969 bol rehabilitovaný. Zomrel v Prahe 10. marca 1973, pochovali ho na cintoríne vo Veľkej Chuchli. V roku 1992 dostal Rad T. G. Masaryka prvej triedy in memoriam. V roku 1999 o ňom STV pripravila film s názvom JUDr. Ivan Dérer. V Malackách po ňom koncom roka 2013 pomenovali ulicu.

Martin Macejka (malackepohlady.sk)

Alexander Dubček

Alexander Dubček sa narodil 27. novembra 1921 v dedine Uhrovec, v dome kde sa narodila aj iná významná slovenská osobnosť - Ľudovít Štúr. Už ako trojročný odišiel spolu s bratom Júliusom a rodičmi do Zväzu sovietskych socialistických republík (ZSSR). Dostali sa do mesta Pišpék v Kirgizsku a neskôr do mesta Gorkij, dnešného Nižného Novgorodu, kde Alexander navštevoval školu. Rodičia boli členmi Interhelpa, ktoré tam vybudovalo nábytkársku výrobu, textilný závod a poľnohospodársku komúnu. Veľa ľudí, ktorí boli tiež členmi Interhelpa, sa vrátilo domov kvôli životným a klimatickým podmienkam. Rodina Dubčekovcov to vydržala a domov sa vrátila až neskôr.

Alexander Dubček sa vyučil za strojného zámočníka a začal pracovať v zbrojovke v Dubnici nad Váhom. Neskôr vstúpil aj do Komunistickej strany Československa (KSČ) a zapojil sa spolu s bratom do Slovenského národného povstania. Tu jeho brat zomrel. Po vojne sa oženil a usadil v Trenčíne, kde dostal ponuku nastúpiť do stranického aparátu. V roku 1963 sa stal 1. tajomníkom ÚV KSS a mal nedorozumenia s prezidentom Antonínom Novotným, pretože začal presadzovať politiku dôslednejšieho riešenia hospodárskych, politických i národnostných problémov a dostal sa do rozporu so zámermi a predstavami štátu. V roku 1968 v období Pražskej jari sa stal 1. tajomníkom KSČ, a tak sa dostal na vrchol československej politiky. Mohol presadzovať svoje návrhy a myšlienky, snažiť sa o vytvorenie socializmu s ľudskou tvárou, kritizovať otvorene obdobie 50. rokov 20. stor., čo si za vlády Novotného nemohol dovoliť. Dúfal, že v ČSSR bude možné obnoviť demokraciu. Obdobie Pražskej jari sa skončilo inváziou piatich štátov Varšavskej zmluvy 21. augusta 1968. Predstavi-

teľov strany a vlády, medzi ktorými bol aj Alexander Dubček, pozvali do Moskvy, ktorá postup demokracie v Československu dôrazne zastavila, pretože nemala záujem na oslabení tzv. východného bloku. Alexander Dubček bol nútený odísť zo svojich politických postov.

Po nástupe Gustáva Husáka v roku 1969 nastala éra „normalizácie“. Dubček sa stal predsedom Federálneho zhromaždenia a neskôr pôsobil aj ako veľvyslanec v Turecku. Po vylúčení z komunistickej strany v roku 1970 bol Dubček odvrhovaný a vylučovali ho, odkiaľ sa dalo. Bol sledovaný Štátnou bezpečnosťou na každom kroku, dokonca i vtedy keď bol na cintoríne pri svojom otcovi a matke. Šťastná karta sa mu do ruky vrátila po Nežnej revolúcii v roku 1989, keď sa Alexander Dubček mohol opäť vrátiť do politiky ako predseda Federálneho zhromaždenia a možný prezident Československej republiky.

Svet vzdáva Alexandrovi Dubčekovi hold a úctu za jeho osobnú statočnosť, pribojnosť, nezaujatosť, kritickosť, múdrosť, skromnosť a odvahu, ktorými sa vpísal do politiky i histórie nielen Československa, ale aj Európy. Jeho priateľom bol taliansky filozof a spisovateľ Umberto Eco, boli mu udelené čestné doktoráty a iné ocenenia, napríklad cena Andreja Sacharova, ktorú mu udelil Európsky parlament v januári 1990. Po rozpade Československej federatívnej republiky sa s ním počítalo ako s najhorúcejším kandidátom na slovenského prezidenta. Možno by ním aj bol, ale osud mu to nedoprial, pretože 1. septembra 1992 zomrel pri autonehode, keď mal namierené do Prahy. Alexander Dubček sa svojím životom, postojmi, prácou, humanizmom zapísal medzi významné osobnosti slovenských dejín.

Klára Horváthová I.G

Rok 1848

Začiatkom roku 1848 znovu očarilo väčšiu časť Európy heslo „Rovnosť, bratstvo, sloboda“. Prolog k revolučnej európskej vlne sa začal vo Švajčiarsku. Výrazným signálom v Európe bolo vypuknutie revolúcie vo Francúzsku, kde zvrhli kráľa a vyhlásili republiku. Oheň revolúcie zasiahol nemecké štáty i habsburskú monarchiu, ktorej sme i my boli súčasťou. Už jedenásteho marca sa konalo zhromaždenie vo Svätováclavských kúpeľoch za národné práva Čechov, o dva dni na to vypukla revolúcia vo Viedni. 15. marca sa na čelo revolúcie v Pešti postavil Sándor Petőfi s návrhom odstúpenia nenávidených politikov, stelesnených Metternichom.

V tejto atmosfére kráľ s nevlou prijal 31 zákonov, ktoré menia tvár Uhorska. Rušia poddanstvo, deklarujú rovnosť občanov, vyhlasujú slobodu tlače a zhromažďovania.

Celá Európa zažívala obdobie optimizmu. Predstavitelia slovenského národného hnutia v celouhorskej eufórii privítali príchod nového veku: „Čo sa čakalo len v ďalekej budúcnosti, o čom sme si mysleli, že príde len o 20, 30 či 40 rokov, to je už tu, prišlo to akoby cez noc. Človek ani neverí vlastným očiam, keď sa obzrie po svete, to, čo vidí, ho zaráža a ohromí! Naozaj si človek pripadá ako ten pocestný v našich

rozprávkach, čo sa po púti úzkymi dolinami a zarastenými horami ocitne v zázračnej krajine a hľadá na krásne záhrady a sady, zámky a utešené jazerá, rajske kvety a nadprirodzené bytosti. Mnohí neveria tomu, že sa stalo, čo sa stalo, ale vďaka bohu, už je raz tak! ...Národy sa vyrovnali v práve a slobode. „Mne tak, ako tebe,“ znie heslo ľudí v západoeurópskych krajinách.“

Optimizmus však netrval dlho. Prijaté zákony skomplikovali vzťah medzi Viedňou a Pešťou, poddanstvo odstránili len čiastočne, volebné právo priznávali len malej časti verejnosti, negarantovali práva nemaďarských národov a vymedzovali Uhorsko ako maďarský národný štát, pritom nemaďari tvorili väčšiu časť obyvateľstva krajiny.

Naliehavá bola potreba činu, ktorý by deklaroval vôľu slobodného národného života Slovákov a iných národov Uhorska.

Búrlivák Janko Kráľ, plný odhodlania zo zážitkov v Pešti, spolu so svojim priateľom Jánom Rotaridesom vyvolali v dedinách Hontu roľnícku vzburu: „Nad našou krajinou započalo svať, bračekovci, podme slobodu si pýtať. Krajania, Slováci, dovedna sa berme, kto nás bude tlačiť, dobre ho naperme, nebojme sa v svete žiadnu dušu živú, Pán Boh nám pomoc dá za vec spravodlivú.“ Zvýšený pohyb sa dial aj v ďalších častiach Slovenska.

Celátáto aktivita vyústila do sformulovania slovenského revolučného programu, ktorý bol prijatý v Liptovskom Svätom Mikuláši 11. mája 1848 ako Žiadosti slovenského národa. Obsahoval niekoľko skromných požiadav

viek. Účasť ľudu na verejných zhromaždeniach stolice, kde sa malo rokovať v zrozumiteľnom jazyku – v slovenčine. Používanie slovenčiny ako materinského jazyka v školách, na súdoch a úradoch. Zabezpečenie nedotknuteľnosti národných práv Slovákov. Požiadavky sa stretli s pozitívnym ohlasom u zhromaždenej verejnosti.

Ľ. Štúr a J. M. Hurban sa súčasne usilovali zapojiť slovenské národné hnutie do širšieho slovanského hnutia v celej monarchii, preto začiatkom apríla odcestovali do Viedne, kde sa snažili nadviazať spoluprácu s reprezentantmi slovanských národov.

Uhorská vláda zaujala voči programu nesúhlasné stanovisko. Vydala zatykače na popredných predstaviteľov slovenského národného hnutia Ľ. Štúra, J. M. Hurbana a M. M. Hodžu. Všetci traja sa zachránili útekom. Následne sa zúčastnili Slovanského zjazdu,

ktorý odsúdil absolutistickú politiku voči slovanským národom v Uhorsku. Rokovania zjazdu prerušili nepokoje cez Svätodušné sviatky a pražské povstanie, ktoré bolo potlačené až po použití delostrelectva.

Situácia v uhorskej časti monarchie bola naďalej vyhrotená. Panovník odmietol uznať nezávislosť Uhorska a zakročil silou. Proti maďarskej revolúcii sa na stranu Viedne pridali aj Slováci, ktorí s podporou Čechov, Chorvátov a Srbov vytvorili dobrovoľnícke vojsko. V septembri 1848 Ľ. Štúr spolu s J. M. Hurbanom a M. M. Hodžom začali pripravovať ozbrojené povstanie v snahe napomôcť potupu cisárskych vojsk. Formálne utvorili Slovenskú národnú radu ako najvyšší politický a vojenský orgán Slovákov. Centrom organizačných príprav na ozbrojené vystúpenie Slovákov sa stala Viedeň, kde sa počas augusta 1848 formoval slovenský dobrovoľnícky zbor.

Výpravy slovenských dobrovoľníkov prebiehali od jesene 1848 do leta 1849. Počas vojenských udalostí nastúpil na trón len 18 ročný František Jozef I. Slovenskí predstavitelia ho v marci požiadali o vyčlenenie Slovenska z Uhorska. Delegácia dosiahla iba neurčité sľuby. Viedenská vláda sa rozhodla neustupovať národným hnutiam a vyriešiť situáciu za pomoci vonkajšieho zásahu. Panovník požiadal o pomoc ruského cára. Spojené ruské a rakúske vojská porazili maďarských revolucionárov v auguste 1849 v bitke pri meste Világoš.

Po revolúcii nastolil panovník v monarchii prísny policajný režim. Pozícia Slovákov v Uhorsku sa napriek sľubom panovníka nezmenila. Ľ. Štúrovi, J. M.

Hurbanovi boli ponúknuté nedôstojne nízke funkcie okresných sudcov. Ich postavenie ako demokratických predstaviteľov sa ešte zhoršilo, boli odstavení a istý čas dokonca pod policajným dozorom. Úsilie nášho národného hnutia vyťažilo maximum v minime a za slabé výsledky svojej účasti na revolučnom dianí Slováci neniesli vinu. Dôležitým výsledkom bolo zviditeľnenie a dokázanie slovenskej národnej existencie.

Zoznam použitej literatúry

- PODOLAN, Peter, 2014. Slovenské dejiny III. Bratislava: Literárne informačné centrum. ISBN 978-80-8119-081-0
- LETZ, Róbert, 2001. Dejepis pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník s osemročným štúdiom. Martin: Matica slovenská. ISBN 978-80-8115-043-2
- MRVA, Ivan, 2016. Slovenské dejiny pre každého. Bratislava: Perfekt. ISBN 978-80-8046-762-3

Rok 1918

28. október 1918 – vznik Československej republiky

„Samostatný štát Československý vstúpil do života“

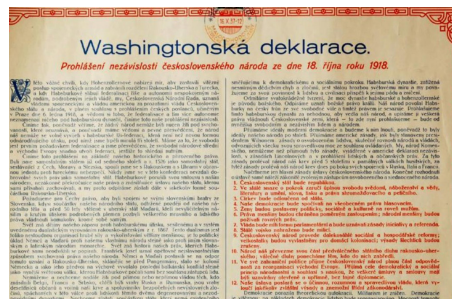
Priestor vymeniť mnohonárodnostnú monarchiu za republiku, slobodu a demokraciu prišiel s prvou svetovou vojnou. Politickí predstavitelia si uvedomovali, že vojenská prehra Nemecka a Rakúsko-Uhorska by mohla priaznivo ovplyvniť ďalšie smerovanie slovenského národa. Schodným riešením sa postupne ukázalo byť spojenie Slovákov a Čechov do jedného spoločného štátu.

Česko-slovenský zahraničný odboj

Zápas za vytvorenie česko-slovenského štátu prebiehal v zahraničí pod krídlami T. G. Masaryka a M. R. Štefánika. Cieľom odboja bolo získanie priazne dohodových mocností (Ruska, Francúzska, Veľkej Británie a USA) pre myšlienku spoločného štátu Čechov a Slovákov. Predpokladom akceptovania spoločného štátu Čechov a Slovákov bola priama účasť našich vojakov vo vojne. Organizátorom vojenských jednotiek v zahraničí bola Československá národná rada ako hlavný poli-

tický orgán odboja, založená Masarykom, Štefánikom a Benešom. Česko-slovenské légie boli zdatné a disciplinované vojenské jednotky, ktoré pôsobili na strane štátov Dohody proti Rakúsko-Uhorsku a Nemecku.

18. októbra 1918 T. G. Masaryk zostavil a uverejnil Washingtonskú deklaráciu – Vyhlásenie nezávislosti, v ktorom sa svetovej verejnosti oznámilo vytvorenie nezávislej demokratickej Československej republiky.

Vyhlasenie vzniku Československej republiky

28. októbra 1918 štyria českí poslanci A. Rašín, F. Soukup, J. Stříbrný, A. Švehla. a jeden slovenský lekárik V. Šrobár prebrali v Prahe moc a prijali prvý zákon, ktorým bola vyhlásená Československá republika.

30.10. 1918 – Martinská deklarácia

Na Slovensku o udalostiach, ktoré sa odohrávali v Prahe nebolo ani chýru, ani slychu. Do veľkej miery to bol dôsledok prísnej tlačovej cenzúry v Uhorsku. Nič netušiaci slovenskí politici zvolali zhromaždenie do Turčianskeho Sv. Martina, kde vypovedali poslušnosť uhorskej vláde, čo v praxi znamenalo oddelenie Slovenska od Uhorska.

Zastupovať záujmy Slovákov mal právo iba jediný kompetentný orgán Slovenská národná rada. Jej zloženie tvorili reprezentanti všetkých politických smerov na čele s Matúšom Dulom. Účastníci martinského stretnutia, nezávisle od udalostí v Prahe, 30. októbra 1918 prijali Deklaráciu slovenského národa, ktorou dali na vedomie, že s Čechmi vytvorí spoločný štát.

Štátne symboly

Československá vlajka vznikla hneď deň po vzniku prvej Československej republiky. Pre väčšie politické problémy sa ňou stala pôvodná česká červeno-biela bicolóra. Bicolóra mala svoju historickú tradíciu v erbe Českého kráľovstva. Vlajka s modrým klinom bola

schválená až 30. októbra 1920. Biela symbolizovala nielen slobodu, ale aj čistú slovanskú dušu. Červená krv preliatu na jej ochranu. A modrý klin slovenské hory alebo modré diaľavy, v ktorých československí legionári bojovali za republiku.

Vlajka ČSR do roku 1920

Vlajka ČSR od roku 1920

Veľký znak bol zavedený zákonom z dňa 30. marca 1920. Používanie tohto znaku bolo vyhradené Národnému zhromaždeniu a prezidentovi republiky.

Skladal sa z dvoch štítov predného a zadného. Na prednom štíte bol znak Čiech na červenom štíte strieborný lev s dvojitém chvostom v skoku so zlatou korunou na hlave. Lev je symbolom sily a nebezpečenstva.

Znak Čiech

Zadný štít je rozdelený

Znak Slovenska

Na červenom štíte sú tri vrchy Tatara, Matra, Fatra a kríž symbolizujúci tradíciu Cyrila a Metoda.

Znak Podkarpatskej Rusi

Polený štít máv pravej časti modré pole s tromi zlatými brvnami, v ľavej časti je na striebornom poli stojací červený medveď, sym-

Znak Moravy

Na modrom štíte je šachovnicová červeno-strieborná orlica, korunovaná zlatom, symbolizujúca silu.

Znak Sliezska

Na zlatom poli zlatom je korunovaná čierna orlica s pružinou zakončenou datelinovými trojlístkami,

Znak Tešínska

Na modrom poli je zlatá orlica.

Znak Opavska

Červeno a bielo polený štít.

Znak Ratiborska

Polený štít, v pravej časti je modré pole so zlatou korunovanou orlicou

Malý znak ČSR bol používaný najčastejšie, pretože naplno vystihoval jednotný charakter štátu. Na červenom štíte strieborný lev s dvomi chvostmi v skoku, nesúci na svojich prsiach znak Slovenska.

Rok 1968

Rok 1968 priniesol obrovské nádeje a ešte väčšie sklamanie. V západnej Európe aj vo svete dochádzalo k miernym zmenám. Šesťdesiate roky plynuli v znamení uvoľňovania napätia, vznikali nové impulzy. Rádiá ovládla hudobná skupina Beatles. V pohodlí domova sa sledovali zimné i letné olympijské hry. Kino ovládla snímka Sedem statočných, ulice naplnili minisukne a smäd sa hasil kofolou.

Medzi USA a ZSSR začali vesmírne preteky. Už v roku 1961 nadporučík J. Gagarin ako prvý človek na svete uskutočnil let do vesmíru. Tieto vplyvy sa prejavovali aj v socialistických krajinách. Predseda ústredného výboru Komunistickej strany

československej Alexander Dubček, ktorý bol presne ako jeho predchodcovia presvedčený komunista, ale na rozdiel od nich predsa len vyzeral ako človek, vystúpil s požiadavkou demokratizácie spoločnosti. Na Slovensku sa aktivizoval politický život. Oživila sa činnosť Matice slovenskej, obnovila sa rozpustená grécko-katolícka cirkev a verejne sa debatovalo o komunistických zločinoch. Deklarovala sa ochota zaručiť ľudské a občianske práva, bola zrušená cenzúra. Demokratizačný proces spustil rozsiahle udeľovanie milosti pre politických väzňov, čo znamenalo ich návrat na slobodu.

V tom istom čase sa ozvala kritika tejto politiky od komunistických predstaviteľov okolitých štátov. Zahraničný nátlak sa stupňoval: „V Československu zúri kontrarevolúcia, musíme oslobodiť našich súdruhov.“

Zatiaľ čo ľudia v západnej Európe našli prevrpenie v Kinder vajíčku, v Československej socialistickej republike prišlo prevrpenie 21. augusta 1968, keď napadli vojská socialistickej päťky - ZSSR, Maďarska, Bulharska, Poľska a Nemeckej demokratickej republiky nič netušiace Československo. Vrelé privítanie, ktoré očakávali,

neprišlo. Čechoslováci protestovali, ostro protestoval i celý svet, ale to bolo tak všetko. V októbri bola podpísaná dohoda o dočasnom pobyte vojsk v Československu. Pražská jar práve skončila, začal proces „normalizácie“. Išlo o snahu nového vedenia komunistickej strany dištancovať sa od krokov Alexandra Dubčeka.

Normalizácia sa stala synonymom masového prenasledovania ľudí a obnovenie diktátorstva v jeho najtemnejšej podobe. Praktickým následkom tohto vývoja bolo spustenie ďalšej vlny emigrácie. Z dočasného pobytu sovietskych vojsk v Československu sa stalo viac ako dvadsaťročné bašovanie, ktoré sa skončilo až v júni 1991, keď Československo opustili posledné vojenské jednotky.

Zoznam použitej literatúry

KOVÁČ, Dušan, KRATOCHVÍL, Viliam, KAMENEC, Ivan, 2012. Dejepis pre 9. ročník základnej školy Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, spol s. r. o. ISBN 978-80-8120-189-9
MRVA, Ivan, 2016. Slovenské dejiny pre každého. Bratislava: Perfekt. ISBN 978-80-8046-762-3

True Štúr (recenzia filmu)

Film True Štúr už len svojim netradičným názvom vzbudzuje pozornosť, ako autor zaujímavo použil anglické slovo true, pravdivý, v názve slovenského filmu. Ale tento film je nielen svojím názvom, ale aj obsahom viditeľne určený mladšej generácii. Tiež sa snaží upútať pozornosť a zaujať striedaním hraných častí spolu s animovanými. Film si kladie otázku: „Kto a aký bol vlastne Ľudovít Štúr?“ Ale neodpovedá na ňu suchým dokumentárnym filmom. Štúra nám predstavil z pohľadu detektíva Samuela Hronského, ktorý sa zúčastnil Štúrovho pohrebu v Modre a snaží vypátrať jeho vraha, zatiaľ čo my, diváci, z histórie vieme, že zavraždený nebol. Hronský je fiktívna postava vsadená medzi existujúcich ľudí. Spovedá Štúrových priateľov, overuje si jeho nepriateľov a buduje si obraz o jeho živote a vlastnostiach. Prvý na detektívovom zozname bol maďarizá-

tor Karol Zay. Zay bol proti Štúrovi a jeho spisovnej slovenčine, ale od Štúrovej sestry Karolíny sa Hronský dozvedel, že sa nakoniec zmierili. Následne sa postupne stretol so Štúrovými priateľmi, Jozefom Hurbanom, Michalom Hodžom a Jánom Kalinčiakom. Štúr bol pre nich nenahradiateľný, osamelý a nekompromisný. Kalinčiak mu navyše porozprával o Štúrových láskach. Jeho skutočnou nevestou bolo iba Slovensko, ale počas svojho života sa zamiloval trikrát, do Maríny Pospíšilovej, ktorej sa zriekol básňou Rozžehnaní, do Bohuslavy Rajskej a nakoniec do Adely Ostrolúckej, ktorej duch detektívovi prezradil, že sa v skutočnosti nemilovali. Neskôr sa pri Štúrovom hrobe Hronský stretol s Jánom Franciscim, Štúrovým najväčším odporcom. Ale na detektívovo prekvapenie aj napriek ich sporom sa Francisci so Štúrom zmierili.

Na konci filmu sa Hronský bez žiadneho výsledku skoro vzdal vyšetrovania, ale šťastnou náhodou sa stretol s Danielom Lačným, ktorý mu Štúrovu smrť objasnil. Zomrel na následky nešťastného postrelenia svojou vlastnou puškou. Herecký výkon bol bezchybný a podľa nás herci nenahraditeľní, hlavne Robert Roth v roli detektíva, Kamil Kollár ako Hurban, Martin Hronský v roli Hodžu, Daniel Fischer ako Kalinčiak, ďalej Jána Francisciho stvárnil Daniel Ratimorský, Daniela Lačného Matej Marušin a nakoniec ducha Adely Ostrolúckej stvárnila Táňa Pauhofová. Za nedocenenitelný námet môžeme

ďakovať Mariánovi Prevendarčíkovi, Michalovi Balážovi a Zuzane Šajgalíkovej. Ako sme už spomínali, film sa skladá z hraných častí v réžii Michala Baláža a animovaných v réžii Nora Držiaka. Hlavný kameraman Martin Čech vynikajúcimi zábermi napomohol hladkému prechodu medzi týmito dvoma časťami, ktoré sa občas dokonca aj kombinujú. Film skončil tým, ako detektív vkladá krabicu s uzatvoreným prípadom smrti Ľudovíta Štúra na policu medzi ostatné, ktoré nám pripomínajú ďalšie zaujímavé slovenské osobnosti, ktoré by sa mohli takto úžasne spracovať.

Andrej Kořínek, III.G

Žil som život v sekundách

„Hurá, zasa sa ulejeme!“ takáto bola naša reakcia na oznam triednej pani učiteľky, že ideme cez vyučovanie do divadla. Pár dní pred storočnicou založenia ČSR sme si pozreli predstavenie s názvom Žil som večnosť v sekundách.

Sekundy tohto predstavenia mi ubehli rýchlo hlavne preto, že bolo aj výborne zahrané, aj som sa z neho niečo naučil. Ja som napríklad nevedel, že Milan Rastislav Štefánik bol cestovateľ a že bol viackrát na Mont Blancu. Nebolo zlé si zopakovať, že študoval astronómiu v Paríži, že sa zaslúžil o vznik ČSR a že zomrel pri návrate na Slovensko v roku 1919...

Viem si predstaviť, ako dlho museli herci predstavenie nacvičovať a koľko energie a času pri tom strávili. Myslím si, že ich úsilie nebolo márne, lebo všetci sme odchádzali s úsmevom na tvári. A o čosi múdrejší.

Dobrym nápadom bol kvíz, žiaľ, niektorí žiaci naschvál dávali zlé odpovede, ale aj tak to bolo dobré na zopakovanie deja.

Niekedy nebolo nič rozumieť, lebo sekal mikrofón. Ale potom ho vymenili a už bolo počuť lepšie. Keby som mal celý dojem z predstavenia zhrnúť pár slovami, povedal by som: „Aj keď boli chybičky, predstavenie bolo SUPER. Ďakujem všetkým žiakom a učiteľom, ktorí pripravili toto predstavenie. Vďaka nim sme sa nielen uliali, ale hlavne sa naučili niečo nové o našej minulosti. A hlavne videli pekné divadlo.“

Adam Trnka VII. B

Žil som život v sekundách

Na slovíčko s hercami

Tento novembrový mesiac naša škola slávila **sté výročie založenia Československej republiky**.

Na túto tému sa konala konferencia, kde žiaci prezentovali svoje projekty o osobnostiach Československej republiky a vo vitrínach na chodbe pri hlavnej zborovni vytvorili pedagógovia v spolupráci so žiakmi výstavu predmetov z tohto obdobia.

Dňa 19.11. 2018 bolo odohraté divadelné predstavenie s názvom: **Žil som večnosť v sekundách**. V predstavení nám žiaci našej školy pod vedením režisérky Beáty Reifovej priblížili život M.R.Štefánika, ktorý patrila k zakladateľom ČSR. Skôr ako sa do projektu pustili, navštívili rodný dom M.R.Štefánika v Košariskách.

Niektorým hercom sme položili otázku:

Karolína Kráľová

Otázka: Kaji si skúsená herečka a recitátorka, stvárnila si postavu učiteľky, ktorá obohacovala dej faktami o M.R. Štefánikovi, malasistres pred vystúpením, aká nozčoho?

Karolína K.: Áno, mala som stres z pocitu zodpovednosti a vystupovania pred staršími ročníkmi na našej škole. Spolužiaci ma v týchto aktivitách podporujú a som za to veľmi rada.

Karin Makytová

Otázka: Aký to bol pocit stvárňovať postavu Juliany, snúbenicu M.R.Štefánika?

Karin M.: Bol to smutný pocit, pretože M.R.Štefánik zomrel. A bol to aj trápny pocit, pretože som dávala pred všetkými spolužiakmi puslu Lukášovi, ktorý stvárnil postavu M.R. Štefánika.

Lukáš Kožuch

Otázka: Čo to pre teba znamenalo, keď si sa dozvedel, že budeš stvárňovať v divadelnom predstavení M.R. Štefánika?

Lukáš K.: Bol som prekvapený, že som tú rolu dostal. Štefánik je pre mňa inšpiratívna osobnosť, pretože vedel veľa jazykov a ani nebol z Francúzska a Francúzi ho považujú za veľkú osobnosť. Ďakujem za rozhovor.

Liliana Fürstová VI.A

Malý veľký muž

Malý veľký muž je originálne divadelné spracovanie života slovenského národovca Milana Rastislava Štefánika. Autor Stanislav Štepka v hre sleduje život tohto slovenského veľikána od jeho narodenia v Košariskách až po jeho tajomnú a ešte i dnes nejasnú smrť v roku 1919 pri návrate do vlasti, ktorú svojou snahou doslova vydupal spod zeme.

Predstavenie sa začína narodením Milana Rastislava Štefánika v Košariskách, v typicky slovenskom prostredí, ktoré predstavuje krčma. Hneď v úvode prichádza Stanislav Štepka, ktorý následne dáva celú krčmu do pozornosti a ide dedičanom príkladom, ale „jedného“ so slovami „Uхни duša, ide nával“ si tiež dá. Dej sa ale rýchlo posúva ďalej vlakom do Prahy, kde Štefánik študuje a stretáva sa s T. G. Masarykom. Z Prahy cestuje do Paríža, kde sledujeme jeho vedeckú kariéru astronóma, výstup na Mont Blanc i spoločenský život. Spolu so Štefánikom sa diváci presunú na Tahiti i do Ameriky. No dej sa nezastaví ani v Amerike či na Tahiti, lebo vo svete začala zúriť prvá svetová vojna. Tu veselost' zatienuť utrpenie a smútok vovokov. Štefánik sa ako muž činu chopí príležitosti ukázať

svetu, že Slováci a Česi sú dva silné a nápomocné národy a v Paríži spolu s Masarykom, ktorému otvoril dvere do politiky, zakladá československý zahraničný odboj. M. R. Štefánik za svoje činy vo vojne dostáva hodnosť generála vo francúzskej armáde. V tejto chvíli sa dej chýli ku koncu. Štefánik už dosiahol svoj veľký sen, hlavne vďaka nemu vzniklo Československo. Ale keď letí lietadlom do svojej vlasti, nešťastnou zhodou okolností jeho lietadlo havaruje a on umiera.

Posúvanie deja sprevádzajú nádherné tanečné, spevácke a hudobné vystúpenia, o ktoré sa postarali hudobníci a tanečníci zo SLUK-u i radošinci. V hre Štefánika stvárnil Ondrej Hraška. Zvládol svoju rolu brilantne a podarilo sa mu svojimi výstupmi diváka vtiahnuť do deja. Zvládol stvárniť Štefánika ako normálneho človeka malého veku, ale s veľkými snami, ktoré premenil na veľké skutky. Po jeho boku vystupovala i Simona Miháliková, ktorá stvárnila Štefánikovú životnú lásku Giulianu Benzoniovú. Miháliková obdарила postavu svojim šarmom a vnesla do hry romantiku, za ktorú jej boli všetci diváci vďační. Spolu s nimi vystupoval i Samo Spišák, ktorý v priebehu hry striedal rôz-

ne roly – od muža v slovenskej dedine cez slovenského študenta v Prahe, slovenského chlapca v Paríži až po slovenského vojaka na fronte v I. svetovej vojne. Jeho postavy sa zdali rôzne, ale vždy ich spájala jedna zásadná vec – humor, v ktorom bola vážnosť, smútok, túžba, kritika. V hre vystupoval aj jej autor Stanislav Štepka, ktorého príchod na scénu každý divák nedočkavo očakával. Štepka v hre vystupuje hlavne ako Štefánikov otec, evanjelický kňaz, silná autorita v rodine i dedine. Ako to už v Štepkových hrách býva, vždy svojím príchodom na scénu nepriniesol len seba a svoj vážny a trochu ironický výraz tváre, ale aj veľkú dávku humoru.

Za celým predstavením okrem autora a hercov stojí i režisér Ondrej Spišák, dramaturgička Darina Abrahámová, autor hudby Juraj Hraško, scénograf František Lipták, kostýmová výtvarníčka Katarína Hollá a producent Ladislav Hubáček.

Myslíme si, že všetkým týmto ľuďom sa podarilo spoločne vytvoriť jedno veľké a hlboké dielo, ktoré svoju myšlienku sprevádza krásnou hudbou, tanečnými kreáciami a humorom, ktorý nesmie chýbať v žiadnej zo Štepkových hier.

Matúš Kočalka III.G

Otvorená platforma – Stanislav Štepka

Jedným z najočakávanejších podujatí na našej škole, počas osláv 100. výročia vzniku Československa, bolo isto divadelné predstavenie Malý veľký muž v podaní Radošinského naivného divadla. Radošinci prinášajú viac ako 55 rokov zľahka neľahké, plné svojráznej poetiky i obľúbeného dialektu zakladateľa Stanislava Štepku. Práve tak nám tvorcovia predstavili aj generála Štefánika.

V jednej z recenzií sa píše, „nesmierne dynamická, živá a múdra inscenácia, v ktorej nad rozporami, nenávisťou a žabomyšími škriepkami „ľudu“ i politikov vládne láskavý humor a nesmierna chuť oslavovať život, vynachádzavosť a veľkého ducha Štefánika – ale aj tých, ktorí mu verili či pomáhali“. Nesporne sme si odnášali z predstavenia práve tento pocit. Jedinečné je ale aj to, že počas jednotlivých

scén sa začal tvoriť blízky vzťah, plný porozumenia a rešpektu, medzi našimi študentami a pánom Štepkom, ktorý vystupoval aj v roli prísneho otca Milana Rastislava Štefánika. Tento spontánny medzigeneračný dialóg pokračoval aj počas improvizovanej Otvorenej platformy, ktorá nasledovala bezprostredne po predstavení. Samuel Vrlák a Kamil Rímeš podiskutovali s pánom Štepkom, i keď im občas preskakoval hlas. Predstavili nám osobnosť pána Stanislava Štepku prostredníctvom jeho vyjadrení: „Málo je medzi ľuďmi človekov.“

„Pribúda hrdinov, ubúda ľudí.“

„Nie je nič horšie, ako keď má človek dve riešenia, ale ani jednu možnosť.“

„Čo tam smrť, to nie je v živote to najhoršie, sú horšie veci, ktoré musíme prežiť.“

Krátko sa pán Šteпка vyjadril aj k ankete Najväčší Slovák, kde bol nominovaný nielen on ale i pani Katarína Kolníková, herečka RND. Osobnosti sú nedielnou súčasťou repertoáru RND.

Radošinci v minulosti predstavili na javisku nielen generála Štefánika ale aj Jozefa Murgaša, Adelu Ostrolúcku, Antona Bernoláka, Pavla Országa Hviezdoslava i Jánošíka. Kamila zaujímal aj život principála RND aj z toho hľadiska, že divadlo je povestné tým, že v ňom účinkujú krásne a talentované herečky. Patria k nim aj Soňa a Zuzka Norisové z Malaciek. Pán Šteпка sa s nadsádzkou priznal, že pobyt v dámskych šatniach je preňho skutočne osviežujúci. Na záver Samo poprosil pána Štepku o rady do života. V tejto súvislosti sme sa dozvedeli o neúspechu pána Štepku, ktorý sa uchádzal o štúdium herectva a nebol prijatý. I pohrozil v duchu prijímacej komisií: počkajte, ja si urobím divadlo, do ktorého budete aj vy chodiť! A stalo sa.

Už dnes sa tešíme na ďalšie predstavenie Čo sa sníva trpaslíkom, ktoré uvádza Radošinske naivné divadlo a pojednáva o gýči, čo sa teda veľmi tešíme. Záznam z rozhovoru si môžete pozrieť na fb a webe školy.

mediatim

Sté výročie vzniku Československa na našej škole

„Československý štát vstúpil do života!“

Dňa 28. novembra sa v našej škole konala konferencia k stému výročiu vzniku prvej Československej republiky.

Konferenciu slávnostne otvoril spevácky zbor Corpo e anima pôvodnou hymnou Československej republiky. Záštitu nad konferenciou prevzali žiaci mediálneho študentského tímu.

Ťažiskom programu konferencie bolo vystúpenie jednotlivých ročníkov so svojimi odbornými príspevkami.

Úvodné príspevky sa venovali historickým prameňom a štátnym symbolom Československa, ktoré si pre nás pripravili žiaci šiesteho ročníka. O osobnostiach Deklarácie slovenského národa sme sa dozvedeli z úst žiakov siedmich ročníkov.

Územné zmeny po 1. svetovej vojne (9. ročník)

Historické pramene vzniku ČSR (6. ročník)

Cieľom študentskej konferencie bolo nielen získať nové informácie, ale predovšetkým tieto informácie spracovať a následne prezentovať svojim spolužiakom. Žiaci základnej školy si tak mohli po prvýkrát vyskúšať svoje prezentačné zručnosti pred očami svojich rovesníkov.

Dilemu „voliť či nevoliť“ nám pomohli rozlúsknuť ôsmaci. Ako vyzerali hranice Československa? Na túto otázku sa nám snažili odpovedať dievčatá z deviataho ročníka v príspevku Územné zmeny na mape Európy po prvej svetovej vojne.

Osudové osmičky (8. ročník)

Voľby 1920 (8. ročník)

Osobnosti Martinskej deklarácie (7. ročník)

Štátne symboly Československa (6. ročník)

Program školskej konferencie ukončili ôsmaci Osudovými osmičkami, ktoré sú nositeľmi nostalgie, a to najmä v česko-slovenskom kontexte spolu prežijú minulosť: revolúcia 1848/49, vznik Československej republiky, Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž, komunistický štátny prevrat, Pražská jar a intervencia vojsk piatich štátov Varšavskej zmluvy.

Podľa ohlasov mali príspevky žiakov výbornú úroveň, no v niektorých momentoch pokrývala spoločenská úroveň poslucháčov. Aj napriek menším chybičkám krásy, dúfame, že študentská konferencia vo vás podnietila záujem o našu históriu a zanechala vo vás dobrý dojem.

Ďakujeme!

STÉ VÝROČIE ČSR NA NAŠEJ ŠKOLE

Školská konferencia, 28. 11. 2018

Program

Historické pramene vzniku Československej republiky (6. ročník)

Štátne symboly Československa (6. ročník)

Osobnosti Martinskej deklarácie (7. ročník)

Osudové osmičky (8. ročník)

Voľby 1920 (8. ročník)

Územné zmeny (9. ročník)

100

REPUBLIKA
ČESKOSLOVENSKÁ

PRI PRÍLEŽITOSTI 100. VÝROČIA VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

VÁS POZÝVAME NA DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

ŽIL SOM VEČNOSŤ V SEKUNDÁCH,

KTORÉ UVEDIEME V PREMIÉRE V PIATOK 26. 10. 2018

O 9,00 A O 11,00 PRE ŽIAKOV A PEDAGÓGOV NAŠEJ ŠKOLY

POZÝVAME VÁS AJ NA PREDSTAVENIE PRE VEREINOSŤ

26. 10. 2018 O 17,00 V SPOLOČENSKEJ MIESTNOSTI NAŠEJ ŠKOLY

TEŠÍME SA NA VÁS

CIRKEVNÁ ŠKOLA, KLÁŠTORNÉ NÁMESTIE 1, 901 01 MALACZY

